

Landskap: Skåne Upptecknat av: Annette Imesson
 Härad: Frosta Adress: Åsbyinge
 Socken: Åsbyinge Berättat av:
 Uppteckningsår: 1941 Född år i

Om egna minnen och upplevelser.

Om vandrande folk.

Om krogliv.

Om brottkunniga.

Andra folktyper.

Arbetsförhållande.

Livet under arbete.

Skildringar ur livet.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N.R. M. 7434

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Min far var född i Örsby, i Håthult, men var han gick i lära, eller di ären
vet jag ej mycket. En hans äldre bror var även skomakare, de var på den
tiden då di fick gå från den ene mästaren till den andre, under skrärtiden.
Han kom med en skomakare här ner till Sjöpinge som han var hos en tid,
men var han tog vägen vet ingen. Så kom far genom brodern och den skoma-
karen även hit. Under den äldre broderns tid här nere kom en syster också
hit, hon var också äldre än far. Hon gick hela vägen från Göringe härad, och lit-
de tala hon ofta om. Hon hade sin nurke stecka (en sticka som di hade när di flät
band) med, när hon då blev trött och satt och vila nurkte hon band, så under
tiden hade hon nurkt till en kjelkant. Di hade di banden till kjelkanter.
Så tog hon tjänst här nere, sen gifte hon sig. Hennes man gick gångprest i
många år. På 1820 talet, innan järnvägen blev, gick hon från Örsby till Husaröd
och om igen för dagen, fyra, eller kanske tre gånger i veckan. Om lördagarna
hade han även kungörelser, och många gånger värdepapper. Sen då banan blev
Örsby-Tollarp gick han mellan Sjöpinge-Svensköp. tre gånger i veckan, jag tror
visst han hade bara 1 tur gången. Jag minns att far gick många gånger då
han var dältig. Han hade en rätt stor prästväska. Sen han blev gammal
cykla di med prästen i från Tollerup till Svensköp.

Den skomakarens namn var Berglund han dog här i Stavröd, de var visast på 80 talet. När då far kom hit ned, även han gick, så vandra den äldre brodern men far var ju yngst av dem, så jag vet ej var han blev av. Så hyrde far, som han alltid sa, en lilla stua, och blev s. k. egen. De var han i flera år innan han köpte detta hus, som är kvar. Han hade även lärpojkar, men de var innan min tid, jag minns dem i varje fall inte, men di har självt talat om att di var hos far. Jag minns väl när far gick bort och sydde. Han hade verktygen i en låda på ryggen. Spannrammen var över axeln, bådan på ryggen, lästrana fram till, hädde på ett snöre. Skoklämmen under armen, skulle han ej stålar hade han stävelblechen också med. För i tiden drag ju hantverksare i kring häst innan jul var han borta länge. På senare tid gick han endast bort och lagade seldyg. Redan på 80 talet övergick de mer att köpa färdiga skor. Di gamle skomakarna kunde inte, eller vilte ej nytt. Jag minns att far talade om, i hans bästa år, både när han följde själv med skomakare, och när han hade pojkar med. De mästa di först undra när då di kom bort på ställen var hur meten var. Skulle de hända att både skräddare och skomakare var på samma gång så lärpojkarne kom i hörs ställde di till många spratt. Då sett di ju länge om kvällarne vid en liten brans lampra. På di ställen som var unglom var di inne

så gick tiden lätt. För i tiden var här gamla klockemakare som gick i kring och laga väggsklocker. Far tala om, han var här i Sjöinge på ett ställe och aydde (ung 70 år sen) där var en klockemakare också Svän Viberg, han skulle laga väggsklocker Häringen beka om dagen så hon var inte inne utan var gång hon fjäta på Viberg hon hade fått ägg till honom. När di skulle ha mat satte hon far till bords men Viberg fick en mat i handen han fick inte vara vid bordet. Viberg telen ju rasande, Han gick och sumona på klockan smalkan som han bet på maten. Han skulle ha tre daler för han laga klockan, de tyckte hon var för mycket, men han fick ju draddalern och kom i väg. Han var inte välkommen ut förrän där to ett dör så far så klockedörren för upp, hela verket för ner i klockan i en sära. Häringen kom in, hon ble ju rent rasande så hon inte var, men Viberg var i väg. Jag minns en gammal klockemakare som hette Osberg som gick i kring och laga klockor. De är nog nära 50 år sen. Fick han nån klocka att laga så gick förstjenskan till brännvin. De var förhållandet med sådana som gick i kring di var förfallna, kunde di inte få pengar till brännvin på annat sätt så lte di skjortan. Di var merendels fulla av ohyra också så di sätte sådant var di kom. Här var en drumslagare som drag om kring här, han var från Öppmanne, de är omkring 40 år sen man såg honom sist. Han hade varit drumslagare vid regement

sen han var 12 år. Han var ju bekant överallt med de gamle soldaterna som var vid regementen. Brännvin fick han ju av dem han hälsa på, av soldaterna, han drog ju även in på andra ställen. I bland var han snygg, men fick han då inte brännvin på annat sätt sålde han allt till brännvin. Sen fäkta han för nytt var han kom. Sen han fått brännvin sjöng han militärmarscher, di kunde han ju alla, fick han så fått en panna, eller ett sätt och ett par pinnar slag han drumma. På de sättet drog han sig fram och fick mat och brännvin.

Men här fanns även runt i kring i häradet för i tiden en och annan förfallen enstöring som brukar gå fram till ställen och skär limonaria, så satt han i gården och bant limona. När han då fått en travé gick han ner till Flörby och sålde, sen drack han upp pengarna, innan han kom igen. I Flörby var gamle leryggare Nils Jens änka, ölbonstkan kallades hon i allmänhet, där logera alla sluska som inte kunde vara på annat ställe, men åkta sig för finkan. De var för omkr. 45, 50 år sen. I Måns höjs var för omkr. 60 år sen en Nils Toresson, som var ett sådant original. Han var markerat till gamle Hållgrist i Flörby. På viss mosse, Bydjetke bodde en som hette Lijedat han gick i kring med en låda på ryggen med somåkrans och sålde. Han brukar också logera hos ölbonstkan. Han kom i bland och gick ner till Flörby så låg han där nere ett par dagar, sen gick han hem.

De vandrande folk var här olika typer, inte alla precis fackra av utseendet att
lämna. Jag kan minns i min barndom kom män gång dalkullar, eller dalmasar.
Di var alltid av befolkningen mottagna med vördnad. Di hade ju rykte om
sig att vara kunniga i spådom, även i läkekunst. Di hade så fina arbete och
sätde. Di hade fina härbjudjer som di sålde, även fin dukar i deladräjje.
Jag tror visst di förde många råd till folk, för jag minns di som sa, de lärde
jag av en dalkulla, och spådom som di sa besannats. Gamla tala även om
lappor som kom neråt, men de kan jag ej minnas. Di påstod att mycket av
konsten att bota kommit genom dem, di var förfarna i svartkonsten.
Di tala ju om lappskädd, de var lappor som sköt, di hälen kunde inte botes
utan genom en hilses ingripande. En lapp kunde på hur långt avstånd
som hilsat skjuta den han ville. Mor tala om, när hon var hemma, alltså för
enka 15 år sen, hon gick på Fridhems messe, där var en som di kalla harnen
som också gick där. Han fick ett lappskott ute på messen, där gick häb på
benet. De skulle vara en lappkriarna som varit neråt, om hon hade något ord
till honom vet jag ej. De kändes som ett skott då han fick de. Jag minns
ej om mor tala om hur han fick de likt. Folk handlade mycket av kräm-
mare som drog i kring, gamla kunde visa mycket som di köpt eller bytt sig till.

Här gick i hring skrägälska som sålde vävskedar, hemskedlar, samt annan drätsjöd.
Di var alltid från Gösingaleygden, di var klippiska och hade god säljareförmåga.
Här var en för omkr. 75 år sen som kallades all världens fräres ~~var~~ han egentligen bodde
näst jag ej, han gick i hring alltid så vitt vägarne var förbåra. Han hade lide små-
krams med sig, han var en riktig förmedlare av allting från socken till socken.
Han bar fram hästningar, förmedla gifte, ställde om tjänare, även köp av kreatur, eller
bud till kletka. Han var budbärare i hela häradet av allting.
All fattiga som drag i hring var de mest vid marknadsdagar. Skjettiljunga fattiga
har alltid varit beryktade, även fattiga från ~~svarta~~ me, vid Degeberga. Den stora lands-
vägen vid Stavröd, har ju alltid varit krossväg, där kunde komma flere loss fattiga
till Hörby marknad. Sjädelet tala till om ett marknad för många år sen, nog di 70,
så var där ett köp av Skjettiljunga fattiga på östermarknaden, så på kvällen slogs di nere
på Löne barslien, en barke oseltan Hörby och Stavröd. Där var hemmanslöser från Månstjär-
sens kom, di släppte undan så di kom till Stavröd men fattigarna var i back o häst.
I ett hus var di pojkarne kommar in, fattigarna var efter och skulle in, då skulle den
ene av pojkarne mata dem, där var en fattigskåna framme och stack en benis i he-
rom så han då på fläcken. Där kom bud till Årjinge, några av di manhaftigaste gubbarne
kom, de satte fattigarna fast och kom i väg.

Här var ju tattrar som kördes i kring, de var ju några av dem från Skjettilljunga
men även andra. Di hade verktyg som di sålde, några bleckkärl. Di riktiga tattrarna
var ju hotfulla och robusta, tjäringerna lota för skäver där di kunde komma åt de
Här var di som bosatte sig också här i kring, men de har ju alltid varit en skräck
med tattrar. För omkr 30 år sen bodde i Ekeröd en tatters tjäring som lota för skäver,
tärer anlita henne för att bli gifta. Di som inte kom i hob annars ställde hon i hob dem.
Hon hade vandrat åt vägarne, hon sa hon hade varit gift två gånger, hon hade fått
en massa barn. ~~Di~~ var hon hob en som som tjära vid Ekeröd. Tattrar brukade även
fördena kopparkärl. Di brukade stjåla eller tugga foder till hästarnes var di drog fram
Mer mot skum finns nog kvar något av tattrar, för de är blekt ett tjugotal är en en tatter,
bodde i ett hus utmed vägen mot Hårby. Han brukade mycket lura folk med blyte
av blecker, samt hästar. Håstblyte har ju alltid varit tattras sysselsättning, hälat
en marknaden, samt stjåla och släsa. Förr var de värre när di kom, än nu. Då var
ju ingen telefon, eller bilar, utan när ett lass tattrar kom, eller flera lass, så fick
di i hopt di taktfastade som kunde hissa dem i väg. Di var ju i bland så galna
så di sköt vilt. Här var di tattrar som är ligen kom med sitt lass av härl, eller
bara körde för att berista marknad, di hade sina ställe som di alltid lagera på,
di var hyggliga då ingen tala dem till.

En sorts folk som förr kom vandrande, var väskötta, jag kan inte minnas dem, men di har talat mycket om dem. Di gamle tala till om en väskött som kom ofta, han logera på ett ställe i Svensköp, han var gående, många voro ju hörsande. Sådana hada ju alltid många pengar på sig, så en natt blev han helt korta, de prästods han blev i hjälslagen där på stället. Där blev ju aldrig någon härnad efter honom, förr gick de ju till hur som helst. Di prästod han skulle blivit begraven under ett träd på gården. En annan väskött, eller rättare två, som kom till Svensköp där brukade di logera. Så fundera pojkarne på att di skulle skrämma väsköttarna, En kväll skulle di åstad, då tog pojkarne gamla hjul som di fjära och gick ett stycke utmed vägen di skulle komma. När väsköttarna kom, satte di eld på fjäran och rulla hjulen ner om en backe. Väsköttarna blev så förskräckta, ja, så den ene, antingen de e fan eller ej så vändes vi till Svensköp igen. Di vändes om igen. En annan väskött som kom på ett ställe för att sälja, också de där om kring Svensköp. Han hade så granna schalar, fina hatschalar, jagan ville ju så gärna ha en schal, men hade inte råd, di hade ju små löner för. Väskötten ville ju sälja, han sa han skulle få schalen om han fick ligga hos henne om natten. Han tala om de, för drängen, de var ju bra dem emellan. Han sa, du ska få min stora fläckahua, den ska ja fjära omge i la men så fan fatt i den så blev han riktigt lurad. Han sa till väskötten

han fick ligga hos henne, men hon ville ha schalen först. Då fick hon ju. De dröjde
inte länge om kvällen förr än väskötten fick fatt i fläskkakan, o dätta fitta allt i hok:
fråga han. Ja sa hon. Då kras ja ed ja anörjer me ajn gang te, sa han. Han blev ju så
fördärsad av tjära. Han for upp med ett gapflin, drängen hade stått på lur och hört.
Den stackars väskötten for i väg med sina knyde, kom aldrig de hållet mer.
Här var ju nåt ställe också som fattra brukade bo. Nere vid Stathena, rätt vid Nöckly
badde på 60, 70 talet en som hette Gren. Han skulle enligt gamla det vara beståttad
med fattra. Där brukade fattra hålla till, särskilt om marknaden. Han, Gren hade
dödat en människa, han hade väst uttitt i häkte. Di brukade mycket ta till
honom med gånna som hade skäver, han gav dem blod, di skulle till honom tre gånger.
Vägen mellan Stathena och Stavvöd tar för i tiden flack, där var inte så många hus.
Vid Lönebarslien där brukade fattra hålla, så lätte di i väjagrobarna. Di själve
var på fäladen. Där var många skrämda när di skulle förbi, många kom i dele
med dem. Fattarna lurade dem med byde eller handet, stat pengar också, sen
kunde di få hela följet med hem. In till Lönebarslien o Galjåbacken, där var
fjerr avrättningssplats. Den sista som hals hugga var. Svöda tjäringen hon hade
förgiftat tre mannar, innan hon blev missdänkt. Där synes inga märken
efter något. Han skulle blivit begravnen där. Mor tala om när hon blev avrättad.

I gamla tider var här gott om heru. Här i Stjunge var på 17. 60 talet två heru nästan intill varandra. De ena var gamle Frid, en f.d. Soldat som hade de Tomar här blev när handelsbod, alltså för långt tillbaka hade Frid lida små förnödenheter också till sale. Bara en bit därifrån var ett annat, bägge låg tätt vid skolan och kyrkan. Gamla heru talat om, att mor Ahesson fick ofta gå efter Ahesson när de var vid skolan skulle börja, hon var ju ny skollärare då. Här var inte så bebyggd som nu, gårdarne låg i rad vid vägen, men gubbarne besökte heruen dräget. Hembränningen var ju i stor swang på den tiden. Om söndagarne var ju folk drägnare i kyrkan för, än nu, men gubbarne kom ju ofta rusiga i kyrkan. Di skulle ju förbi heru, så di skulle ju in innan, sen di varit i kyrkan kunde di sitta där hela dagen. Sen var här ju gubbar, husmän, som sålde brännvin i sypparis. Mer i Hörley var kagedjäsingar som stod på torget di sålde i sypparis och så, de var inte så många för. Torne i skänken, gästgivarergården fick di ju köpa brännvin i sypparis, hos Johanna. Där kunde ju alla sluska efter som di fick fått några öre in till henne och få en sup. Om torgelagarne var där många förfallna sluskar som sökte sig till ägga, och silladjäsingerna, med handräckning, och gå ärende, så fick di ju när slant. Den blötte di hos Johanna. Där blev i bland så fullt hos henne, så hon fick slänga ut dem, hon var stor och robust.

11
LUNDS
FOLKM
AR

Malmö. I Stauröd var ett
1. ley, de här till Hötley
sen annars var husen kvar
2. tivert. Sen var där ett
3. Vid Ekeröd, i kronor
4. med en sten i mitten.
5. tala di ju mycket om,
6. vänderna körde gästgivar-
7. n i Vrams gästg. Där kom
8. ttra. Di tala även om
9. i. Tattra de flär kom där
des. Bänderna hade ju
ndel med både tatra och
sen skulle där vara ett
de. Gedinge bra där bätte
le hända flera ställe till
ist. De var mest händt
di vara i följe genom Lund.

Andersjärskans bedrifter voro många och hänsynslösa. Hon var inte så noga hållre, om hon kunde komma över något som inte hörde henne till. I fråga om konsten att bota, sköt hon av mer än hon kunde, hon trodde hon skulle vinna respekt med det. Jag var mycket i lag med henne på arbete, vi tyckte de var intressant att höra på henne, men många fick hon ju i kron. Hon sa, hon han lärt av en i Lövestad, jag minn även di tala om Lövesta fjäringen. Hon sa, hon var i Lövestad och sökte, där fick hon utdrag ur svartkonstboken. Den fjäringen hade frågat om hon kunde se den onde. De var ju Andersjärskan med på. Då sa, fjäringen tre ord, jag ville veta vad de var, men de ville hon inte säga. Då kom, sa anders på den onde in om dörsen, han var svart med röda ögon, han stod en stund sen gick han. Där, sa hon, lärde ja med av henne. De värsta hon kunde göra, var om hon fick nåt i folk så di blev sjuka. Hon brukade mycket bjuda folk på mjölk, hon bar även mjölk bort, men di måste slog ut mjölken. Hon brukade alltid strö en nyppa selt i mjölken innan di fick den. I fall di kom över harspår när di gick hem. Hon brukade alltid var midnattsaften ha en gulke där inne (hon bodde i skogen mellan Stj. v. i Köinge) där fölla hon så hon kunde inte själva gå hem. De var alltid gulbar, vad i di hon hade med de. Pjpar i brytningsären gick mycket till henne, di s. k. ära hon i osedlighet. Föser gick till henne i mängd di språdde hon, hjälpte dem att ta projekter, den di ville. Alla sådana bedrifter är för grova att beskriva

En som besökte Andersson för värk, och svaghet har talat om den ordination hon fick, ja, sa Andersson de ä även som ha reed de, ta äjn staim au äuen, äjn au om ager, ä äjn au väjen, ta så vann i auen med strömmen ä hog dom i, de ska du vätta hoed i, Sim ska du lägga staimana där du ta dom ä stau vanned med strömmen. Så to hun en flig au särkajeren band om lilla stuen ä äjn om kajnen. De skulle hon ha en viss tid. Sa hjälpte ju inte. Hon har äjto talat om det, andras locka henne till att göra det, men de blev ju meningstöst. En kvinnas tata om Andersson sådde henne till, när hon skulle aränga glötken med di, hon skulle gå till en jörd fester. Sen en morgon innan solen gick upp och låta glötken dra. Så skulle den aldrig få ont i händerna. Hon sa, ja sa så där så ja gick ä sad på stäimen men kor ni ja feck glötken de ä ratta. En gång vi var på ett ställe och plocka potatis, vi var rätt många Andersson var med. När vi druckit kaffe ute på fältet gick hon nästan innan alla fick druckit, vi sa till henne, men hon hade så brätt? Ja, sa hon, ja faur va i rörelse så ende hjärtat blev kallt, får hållner hjärtat stannas de, ä vin kan ja ende ta ad i gang i jän. Jag tror inte hon hade något av nån svart-konstbok, men slyzken hade nog, den har ju nog hans som tagit, men numera är de mer utdelt. Gravegålden, hade sådant, de var efter greve Karsnan.

Di bodde på sin tid i Ökersöd, därna hade dem efter en som kallades betongjär
han bodde när stans med Lyngby, men de är ju så herrans många är sen.
Här i Häjinge, i forna dagar är det säkert att här var nog di som hade nå-
got utdrag ur den boken, men om efterlevande kastat bort dem, är ej godt att
vetas. Di påstod ju, att di som ägnat med trolldom skulle lämna de från sig
innan di dag. Di som då var hängivna åt vidakejelse, sökte sig till gamla troll-
gubbar, så kunde di ju nog lära något. Jag tror att vandrander folk överförde
en del. Di ville ju påstå att prästen för i tiden hade gått igenom svartkensk-
skaban. Andersn. hade en del som hon anv. till rökelse. Jag såg en gång den ladan
där var paradisfrö, helvetesrökelse, livsfrö, krut, svavel. Jag tror näst där var arsenik och
så. De som hon anv. till rökelse gjorde ju inte så mycket, de var värre de folk fick i sig.
Hon hade också karabted som hon gav folk, de var ju fruntioner som fick de. Hon var kär
de osedlig och grov på alle sätt. Mycket tycker jag är för grovt att åderge.
Hon skrämda många, hälsd hvinmer, att hon kunde ge dem så mycket att di ble med
karn. Många skrämda hon. Men många hjälpte hon tvärtom. Karabted skaffade hon
av en gammal jägere. En gång vi var tillsammans på arbete, där som var många
tala hon ju om sitt. Ja, sa hon, naur en förs ende ha reningerna de kan ja nåck berou,
men ha hun tad kars legger när dom, s ad varre å ta i gang i jern.

Ja, sa han, löser de ska ja ei er ha allri en kar, lagga hos er. naur han e full då blir
afied döllit, de gaur nästan allti galed osse naur di e fulla. När de bar sig så naur kom
i lag med henne ensam, då ramda ju mycket ur henne, hon egentligen ansåg de edort
att hon var, så begärad. Jag minns en gång hon sa, hade ja ente gjort au mä ad ätte
hänn hade ja hatt stuan full. En gång hon var i Köinge på arbete, så kunde hon ju
vara borta flere dagar, innan hon gick hem. Så kom där en krämare, om de var en jud
ett jag ej, men han hade tyg med sig. Hon kom ju i fart med honom, de var tyg, hon
gruta, han vidhöll priset. Så till sist sa han, hon fick tyget om han fick ligga hos
hennes om natten. De blev di överens om, så tog hon tyget. Hon sa, var han skulle gå in
Så hade hon tal med drängen så han gick in och la sig i hennes ställe, hon tog
tyget och smet mot hem. När då krämaran kom blev han besviken både på han-
del och henne. Hon brukade mycket ha möte med drängar inne i skogen.
En man i Råset bar talat om när hon gick dit och bota på hustrun Hans egna ord
återges. Hon nämde hit till e. beola på Anna, e hade na så väl i tron, ja tillde ju ad
de bar se ente, men Anna la se ente s. Så äjor gang hun kom tänkte ja, nu ska ja
gou eng e saj ha de fänkabel gör. Vi hade ju bara ente faul bäddad ämma na
fär de hade hun förbäd väss. Ja ble sedan enge, hur velle ente si nåd hun
trödde ja skulle gou ud. Så de sist sporde ja, härst blir de mä na?

Ja, så hur, minskan kan näck ble mä barn en gang i om. Då ble ja förbannad å sa,
Ja jör fan bå de å ditt skit, de e ente såddent de e frauga om, utan om hur betet ber.
Ud mä de ditt fanskap du ha rämnt här länge näck, kom berre ente hid mä.
Anna ga ee de å gräde, försingaluderet for ju au. Nu ska ja ha de epp å sej ha de e
hun ha esad hid, de mötter ente ha du sig får ja ska sej ha där e i sängen
Ja to ma å la na på en soffa, så vi feck renvärat, där va knuder, å dröva hade hun knödet
om na alla stens. Där va allt ordt skit stoppad i krong na. Ja to ett fanskjöd å stoppa
i men å feck ansad. Sin sökte vi ju doktor. Sin lid ätte ja kom i frau Hörlig å hade
faud lid i anyded, dräffa ja na enge i leen, ja skällde när na i blann alla. Å hun kom å
mä en förskräckelsa. Där har många töser gått till henne och blivit sjukdola, även pojkar.
Många töser har enbötat henne för att få den di sätte ha. Hon är död för en 10 tal år em.
Jag minns en gång vi var i hejz så lada hon ju om vendligt om allt snyggt. En berättelse
bland de många kan jag beskr. En töis hade kommit till henne, fästkonamen hade tött-
nat, så var hon missmodig. Anders ju ord Ja ska vi de hänt du ska, så dövsätta ska frau
å litte frau. Saj du frau dräffad nom, la nom så legga hos de. Så sa hon ett knyp
hon skulle göra, gör så, men ajta de sin får nom. Så ska den få sej de drar ente
länge får en han frau de doktor. De stämde osse sa hon, dövsätta ble berädd.
Sådana fula gärningar gjorde hon många på flera område.

Jag var flera gånger i lag med smedbjörnen på torvmassen. Han var ju nog trevlig, men de var ju olycksaligt tal de mestad. Han stod alltid uppe på och stack av, så han kunde flabba med dem som både stod i groven, och vi som var uppe. Han tala om när han blev halt, lågon var de ju förstas. Egna ord. Ja va en vinder, hos naudan å va röjtare, så en da kom hun ud å skälla sig på hregon. Så skälla ja laga ma bangs åd foderbord, där sto ju hreg va tögga sier om foderbord. Hur va ju tjock å besvärli, så hun vengla de väjs så ja dra na ätte me, så vi kom när i kokrålkan, ja fe ma svanrau me. Där ja ja ett gniell i hotten (höften) som allri gaud au. Där var nån som fråga, hur kom du upp? Ja, sa han, ja kravla me ju upp, men hun va ju varre å lötta rau en en ke engan ja fe upp na. De ga hun me 5 kr fär. En midda vi satt ute i hungen kring grödafaded så flabba han ju på som vanligt. (Egna ord) De e bra må gröd fär de e timmit, där va mans sljtare i Benarp han hade delia taim så teisen sappa melkasapper de arom. Så ein gang han sad å sök hängde där nåd udan om onännen. Vi har ett haur i onännen fär, så säsen. så te hun ed, å fe fatt i rämpen på en mus. Han hade klarsad på musen så den va glad. Gåblen sa, ja tittle näck den sårpan va så vög å tögga rau. Vi fruntimmer kunde inte fortsätta med gröten, de var omöjligt de blev stert i munnen. Han som kom med middan sa ju, men han vi äta, de fanns ju ingen omöjlighet. Jag tala om sen vi kom kom var för vi inte kunde äta. Hade ja varit de, sa hon, känne grödafaded. blev där hän
na vi gjded arm,

Londreskajalen brukade ju Bäjnt dra fram både ett och annat. Han var ju i sina dagar överallt hos bönderna. En gång han var hos den gamle kommunalordföranden i Månsboja, så skulle han ju skämta med honom för han inte hade glömt. Kom fram till ju, de var inte alla som de hade. Då sa Bäjnt ja ska si de hämnt du ska. Du får göra liksom lajningens maur han vad te hästs nä marren, han tar langväjnen ädelkeld o lajns marren mellem bjärerna. Gör så, maur du får legged hos Johanna laj na metton bjärerna. En berättelse om Bäjnt när han handla klockor. Efter honom själv ja kom i före se ett tatter ja markadet o bytte klockor. Maur ja hade gaud lid o samma klockelidesed, ja geck eng te urmagare, Holmberg o se om han hörne te na i gang. Haur ha du fuid fudd fudd i den oporde Holmberg? Ja ha bytt nä ett tatter. Ja, sa han den klockan e ende te ett vittom, hällden au varhat e berde. Jösses, han ende Holmberg stötta na lid o hun gaur, sa de fästa offer ja hittes ska ja lytta mä. Han stötta na, o gme na o hun rekka au. Så dräffa ja Palm (han är pensionerad, han har varit vaktmästare vid hospitalet i Lund. Han är något benstig) så hitta ja maur om te nyy klockan o sa, hiss o väl en fin klocka. Haur ha du fuid fudd i den? De ha vad sedhens i Lyley. Jösses de vette han ha den om de vad sedhens. Ja lod ja vette ente sätta den utan vi akalle lytte. Så lytte vi, ja geck hans fine klocka, o 10 kr de lytte. Så adanna ju den klockan i gen, Palm geck eng te Holmb. Han giora o sa ad klockan vad där får lid sin. Palm ble gden maur han hörd här han ble hurd.

En av Bäjns jämnåringar har talat om när di gick å läste för prästen Bäjns kunde ju
knappst läsa inmantill, utan till kunde han ju inte de minsta, övare var helt omöjligt.
En gång di skulle läsa var sitt psalm vers utan till, de gick över dem, så prästen måste
man och peka på Bäjns. Då reste Bäjns se å se, och jag tror det skall med amen ändas,
och, så han vi tore ju inte grina, ju ved haur han feck ad i frau Prästen kenne inte si nåd
Om husförhör, har jag varit på flera, men de är väl en 30 år sen. Men på den tiden kunde
si ju läsa rejält så de var ju inte farligt. Men för långt tillbaka var de ju bedrägligt.
Di har ju mycket talat om Bergdal hur bask han var. Där var en gemonal gutte som di
kalle Får bache, han bodde vid skolan, di sålde teker, men han brukte även sälja brännvin.
På husförhöret så Bergdal till honom han fick inte sälja brännvin, men bachen fråge prästen
om han va hänsomen. Bergdal så han skulle visa han hade lika rätt som länsmanen.
Han skrämdes inte bachen. Där var ju aldrig man kunde övare utan stenken han övare
för alla. Han hade varit skolmästare när di gick i kring i skugerna, de var innan han blev
skallgutte. Bergdal tyckte han skulle låta andra övare, men stenken tyckte att när ingen
annan kunde, så övare han. Di var glada när bara stenken var där.
Sen hem han ju till Lallerup. Ett husförhör där, va en dräng som hade gått länge å visst
de inte hur han skulle reda sig. Han kunde varken övare eller läsa. Så var där ett par
andra som så, vill du bjuda ett helt stök brännvin ska vi hjälpa de. Han var ju

lika nöjd vad bara di kunde hjälpa honom. Så sökte di upp i Pauli brev den version,
så reste vi och kom till Syrakusa och stannade där i tre dagar. De drog di med och
lärde honom, även var de stöd. Han var ju glad han fick nån hjälp. På husförhöret när
de blev hans tur, nå så Bergdal kan du läsa upp ett vers. Han läste de riktigt.
Di hade ju när allihop kommit i skott. Prästen ble ju himla förbassad, vem har
hjälpt dig med de? De har du inte själv sökt upp. Han bringa drängen att stada om de
Prästen höll på att göra upp med dem allihop, där blev ett fasettitt förvånne.
Di gamle kunde ju med banypphet läsa inmantill, till råga på de, var ju i gamla
översättningen svarstilt, de var inte gott för när. En gamonal gulke som blev tillfrågad
hur lyder sjätte budet? De kunde han ju inte, en annan läste de. Då så prästen, kan
du inte de? Ja, så gulken får ha ja kämt, nu e ja för gamonal.
För i tiden så alla som kom till prästen för att ta ut lysning, skulle först höras
om di kunde läsa. Di fick läsa var sitt stycke inmantill, och även höras något i
litte katekes. Prästerna hade en rysehä makt för i tiden.
Om di inte hade bevisat husförhör och nattvardsgång stod de i prästbetyget.
Di blev även uteslutna från församlingalivet. Klade di inte gått till nattvarden
på en viss tid fick di inte vittna i ett mål.

För i tiden hade di särskilda gillelag. Om de var en stor by var där flere sådana. Skavröd vara hela byn ett gillelag, men i Sjöpinge var tre. När de då var bönder, eller di som var förmögna som gjorde gille skulle hela laget bjudas, förutom adelt. Ett stort bröllop vara ju i ett par dagar, eller fler. Den första dagen då alla var sam-
hade, vara de ju näst hela natten. Di satt alla till bords vid måltiden, de fick ju vara ett par långa bord. I urgammal tid var smörkepparna på bordet, i stället för stolar. Här var långa träskiver som räckte längs åt långbordet, en vid var sida, och en vid var bordsända. Var och en hade fällkniv med sig. Ett gammalt ordet när di gick till gille skulle di vara försedda må en kommer mare å en vasser kniv.
Sul och bränvin skulle ju varkas i mängd. Bjudningen skedde ju muntligt, en gick omkring och bjöd. Sen då ätades dö undan så blev gilleslaven också ätit, så nu bjudes hur som helst. Men när husmän gifte sig, di fick ju gå till prästen, där blev ej fråga om laget. Jag har ett minne av ett sådant bröllop, mor tala till om de.
De var när banan byggdes här, så var här en rattare, som fick fatt en tös, och di gifte sig. Mor o far skulle följa med till Fulltofta som vittne. Jag kan minnas när mor komma hemme och di för i väg. Mor tala till om, när di var hos prästen hade hon när inte fått rätt på dem, rattaren begrep inte å läsa efter, men till sist gick de ju. När di sen häade hem, satt han och sjöng rattarevisor hela vägen. I hennes hem, ett litet ställe

här på nr 7 skulle di ju ha en mättid mat, där var ju körsvinnen och så. Di fick smör
 bröd, ost, kakor färskt silt med äggdjura. Mor hade bakat en vetekaka kommer jag i häg.
 Vid begravningar gick ju bjudningen till på samma sätt. För långt tillbaka bar di
 liken på körstänger åt kyrkstigen. Vid Kyle var en gammal kyrkstig ut till vägen, någon
 gammal her berättat han varit med om att bära lik ut till vägen. Där som inte var
 för långt gick likskaran till kyrkan. För kom inget lik i kyrkan utan de skulle vara
 någon mycket förmån. Sen liket var jordfäst skulle kararna hjälpa gravem. Här skall
 finnas i domet ännu dräskyfflar som ans till de. Årens var ju säkert, de var di
 närmaste som band av vintergröna, eller lingenis. De var en gammal sed att strö emis
 på vägen där ett lik kom. Di skulle bjudas på efter begravning som hade strött emis.
 Gudsbedt tala om när där var begr. efter gamla Jens. Kristians mor, di hade ju stått emis. (omh 70^{år})
 Han sa, jens var klädd i långstorta, i en röd halsduk om halsen. Han sto de gravem å la
 nävara i hel å jämrade se, min gamla rättvisa mor, de gick i ett. När di kom hem la
 hen se i sängen å bara gick på min gamla rättvisa mor. På den tiden hade di gräda
 fad de förmirgen. Di fick ente en tid mat i jens, men när gräden skulles ud, gick
 mor på sidergaur de nom å sa, jens du fawr sku de ts. töts å samanga adoministons gräda
 Da for jens opp å stävade i se gräd samt i orsed. Han hade när fönt fad.

Torvskärningen har alltid varit ett arbete med liv och skämt. Mitt i maj börja di med att skära torv. Då 5 börja di ju att hässa börer och skärjärn, samt matknyden. Klaffe med lida smör och bröd fick vi, sen bar det av. Var vi många så körde di dagen innan ästad med börerne, där blev lass bara av dem. Där lades ett par agebräder på två i vagnen, vi fruntimmer satt ju mitt i vagnen, vi hade ju matknyden att hålla reda på. Vid 8 tiden var de frukost, de var smör, bröd, fläsk och korv. Därana brännvin, dricka och mjölk hade vi också. När de bar sig så flera lag var på en gång var ju skämt och risen större. Den skjuts som kunde komma först till mossen var ju bäst. Om midolan kom di alltid upp med gröt. Vid 11 tiden började vi titta efter gårdens skryana, (di som kom med gröt). Sen ritade vi midla en timme. På aftan hölls vid fyra tiden, de var fläsk och äggkakor. Då 7 var de kväll. Den som körde upp om morgonen kom om kvällen igen o hämta folket. Styringa by hade ju mossen ett stycke upp mot Satseryn, intill Satseryns mossar. De har di ju ännu. Vart hemman har sin mossbott, större eller mindre, efter som hemmanet är stort. Själva skärningen gick så till, att en bar stod och stack av längden, och tvären, som turverna skulle vara. De kallades långstecka o tvärstecka. De kallades bänkar den längden di tog 4, eller 5 famnar. De beredde på mossbottens bredd. Så stod merendels två skärare och kasta upp torven. Di gick alltid en 3 famnar mer. Där sattes vannbänkar där di börja och sluta

annars gick vattenet på dem. Den vannbänken fick vara rätt bred annars gick vattenet i genom. När di sluta på kvällen öppna di, så graven ble full av vatten. Där var i regel tre röleser, de gällde hålla sent vid graven. På föremiddan var de skyväst för då var där längst att rulla, ju närmare graven vi kom lättare ble de ju. Där blev ju fullt ut till graven. Starka röleser tog ju stora last, där ville ju ingen vara sämst utan di tog lika. Raske skärare bestade upp en massa torn, så de gällde att rulla undan. Ett flakbande och skämtande var där ju alltid vid graven. Di gusade ju rätt ofta en stund, när di skurit fram en sträcka. Då vila vi på körsstjärnana. Men de gällde ju att inse ställa kören då vid kanten när skärarna stod nere i graven. En gammal tata om då han var med vid tornskärning, så var där ju om vanligt fruntimmer som rölla. Så var där av di andra skärarna som sa, om ska vi ha något, när fruntimmer kommer å ställt körenna vid graven ska vi guska så sätter di av på stjärnana. Ja, de gick så när fruntimmer kom så han guskar om till fruntimmer ta vi 5 om. Di satta av på stjärnana (på den tiden hade di inga kals) Vi stå näre i graven, så han å sa dom änna långt upp. När di då röllade bort fläna vi, på de visad gick de flere ganga, di begrep inte de. I middesrassen var där ju alltid ett väsen, häst om ett par lag kom i hejn. Di tagades stog kutterbyttor, flakka och skämta. En tis och en pojke, jämnåriga omkr 14 år var i hejn en gång och tagades. Pojken kunde inte rå på henne. Smekbjorden var också med den gången.

Han titta på dem, så sa han, jaungen e de pass för han kan enda komma öven på. ack, sa han
han ska allri i sitt liv komma övan på, i så av. han som i joren ä på som mö kymövåna.
Han ble ilsk, men var int, i stånd att reda sig. När folket tog hem om kvällen brukade
di sätta bokstävister i selbyget på hästarna. De såg bra ut. Sen skulle tornen kullas, men
de var ju inte så. Di körde upp en dag och kulla. De var ju alltid en tärnan om vem som
satta di störste kullerna, och en tärnan om vem som fick kullerna att bli stående.
Av andra stora gemensamhetsarbete var ju stället. Di var ju många man folk, där
var en strängesa till två stättakara. I middagsrasten var ju samona liv med alla uppdrag.
De största gemensamma arbete som jag varit med om, var på besterna. Om sommaren var
vi ju en IT som gick i ett led under hackningen. Där kom man ju i kontakt med många.
På hästen var de ju fler, då var där ju bara också. Hur högt man än var, så när vi
kom in kunde skämt och uppdrag ändå ta ut sin rätt. Då de regna så vi fick
vara inne, fundera en på ett, och en annan ett annat. Om inte annat så dansades
där, eller för manfolken efter brännvin som di hade. De var ju ett hårt arbete,
särskilt om sommaren då de var het, vi låg och galtra. Många grät, om det sjöng,
andra svar. De största arbete för i tiden var där mycket folk vid. Alltid skulle di börja
tidigt om anargonen, och hålla på till sen gick. Så fick di ju drungat prusta tidvis
på dagen. Di blev där ju tid till skämt.

För i tiden var de ett äde många gånger med uppsatta kvällar. Di skulle ju alltid sitta vid arbete om kvällarne. Då satt man kring en fotogenlampan som hängdes vid spisen. Vad man var sömrig innan kt. blev 9 så man blev fri. Då var de ju lättare om man hade något arbete som förstärkde, eller något som underhållt med prat och skämt. De var ju armar om man samlades till något arbete som vara mera livligt. Om man stoppade horn, de skedde ju inte med kvarn för, då satt när av karana och tälde fjälsepenga. Eller om man spräckte böner, då var där alltid liv i brädet. Men tala alltid om då horn tjena, då di satt uppe om kvällarne vid spisenrocken. En flicka skulle spinna ett stycke om dagen, där som var en kvinna som var rask satt hon också vid racken. Om kvällen kom mannen med haspran, han skulle då se om di spunnit ett stycke. De var ryveligt trötsamt, di hade på den tiden endast tranlampan. Di fick när kväll sitta uppe och hårdar. När di samlades till hardegille de var ju livligare. De var ut di hårda, där var både fjäringen och tiser. Då satt di i en ring, med utpräsen framför dem. Munnen gick i kapp med harderna. Då varke där ju drakering. Karana brukade för i tiden om kvällarne tälja rivepenga, eller tälja spånar, men de var ju i första dar.